Adroddiad Monitro
Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru i Gomisiynydd y Gymraeg
am y cyfnod rhwng
1af Ebrill 2016 – 31ain Mawrth 2017

Cynnwys **Tudalen**

1. Cyflwyniad 3
2. Rheoli a Gweinyddu'r Cynllun 3
3. Ein Cynnydd yn ystod 2016-17 4
4. Cydymffurfio â'r Cynllun Iaith Gymraeg 7
5. Dangosyddion Perfformiad yn gysylltiedig â'r Gymraeg 15

1. Cyflwyniad

Mae'n bleser gennym gyflwyno ein Hadroddiad Monitro Blynyddol i Gomisiynydd y Gymraeg am y flwyddyn adrodd 2016-2017.

Yn ystod y cyfnod adrodd hwn rydym ni fel Gwasanaeth wedi parhau i gydymffurfio gyda'n hen Strategaeth ar gyfer y Gymraeg ac, yn fwy diweddar, Safonau newydd y Gymraeg. Ym mis Medi 2016 fe dderbyniom ein hysbysiad cydymffurfio swyddogol gan Gomisiynydd y Gymraeg ac ers hynny rydym wedi bod yn canolbwyntio ar weithredu'r newidiadau angenrheidiol wneud yn siŵr ein bod yn cydymffurfio â'r Safonau newydd.

Rydym wedi parhau i weithio ar y cyd â'r gwasanaethau tân ac achub eraill yng Nghymru, yn ogystal â chydweithwyr o'r gwasanaethau brys eraill.

Rydym yn parhau â'n hymrwymiad i atgyfnerthu'r defnydd o'r Gymraeg yn y Gwasanaeth ac I ddarparu gwasanaeth dwyieithog i drigolion Gogledd Cymru.

2. Rheoli a Gweinyddu'r Cynllun

Yn ystod y cyfnod adrodd hwn mae'r Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Richard Fairhead wedi parhau i fod yn gyfrifol am bortffolio'r Gymraeg o fewn Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Ef hefyd yw Cadeirydd y Fforwm Iaith.

Mae'r Fforwm Iaith yn cynnwys uwch swyddogion o wahanol adrannau o'r Gwasanaeth cyfan yn ogystal â Heddlu Gogledd Cymru a Gwasanaeth Ambiwlans Cymru. Mae'r Fforwm yn goruchwylio'r penderfyniadau sy'n cael eu gwneud am y Cynllun Iaith Gymraeg a'r Strategaeth Sgiliau Ieithyddol. Mae'r Fforwm yn cyfarfod bob chwarter, a chynhaliwyd cyfarfodydd ychwanegol eleni er mwyn paratoi ar gyfer dyfodiad Safonau'r Gymraeg (mae copïau o'r cofnodion ar gael ar gais).

Mae Grŵp Iaith Gymraeg y Pwyllgor Materion Cenedlaethol yn cynnwys cynrychiolwyr o'r tri gwasanaeth tân ac achub yng Nghymru yn ogystal â chynrychiolydd o Heddlu Gogledd Cymru. Mae'r grŵp yma hefyd yn cyfarfod bob chwarter ac mae hefyd wedi galw cyfarfodydd ychwanegol eleni er mwyn paratoi ar gyfer y safonau newydd (mae copïau o'r cofnodion ar gael ar gais).

Y Rheolwr Cyfathrebiadau Corfforaethol sy'n gyfrifol am weinyddu'r Cynllun Iaith Gymraeg o ddydd i ddydd gyda chefnogaeth y Cyfieithydd a Swyddog Cyswllt Iaith Gymraeg.

Mae penderfyniadau fel cymeradwyo'r Cynllun Iaith Gymraeg, sy'n ymgorffori'r Strategaeth Sgiliau Ieithyddol, yn cael eu gwneud â chytundeb Grŵp Gweithredol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru. Mae'r Adroddiad Monitro blynyddol hefyd angen cael ei gymeradwyo gan yr Awdurdod cyn iddo gael ei gyflwyno i Gomisiynydd y Gymraeg.

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cadw cynrychiolaeth ar bwyllgorau a gweithgorau sy'n cymryd rhan mewn gweithgareddau i hyrwyddo'r Gymraeg.

3. Ein Cynnydd yn ystod 2015-16

Mae'r Adroddiad Monitro Blynyddol hwn yn cwmpasu'r cyfnod rhwng 1 Ebrill 2016 a 31 Mawrth 2017.

Mae ein hymrwymiad i'r Gymraeg wedi parhau drwy ein Cynllun Iaith Gymraeg yn ystod y flwyddyn adrodd hon.

Rydym ni wedi parhau gyda'n hymrwymiad pendant i wella ein hagwedd gadarnhaol tuag at y defnydd o Gymraeg yn ein gweithle, yn ogystal â'r gymuned a'r gwasanaethau yr ydym ni'n eu darparu i bobl y Gogledd. Mae ein gweithgareddau tuag at y nod hwn wedi parhau i fynd o nerth i nerth.

Isod, ceir amlinelliad o'r gweithgareddau yn ystod y cyfnod adrodd penodol yma;

Technoleg Gwybodaeth ac Arfau Ieithyddol

- Rydym wedi parhau i annog y staff i wneud defnydd o'r meddalwedd a'r technolegau iaith sydd ar gael megis Cysgliad, Microsoft Word Cymraeg, Technoleg To Bach ayb. Mae'r staff yn cael yr wybodaeth ddiweddaraf am y gwahanol dechnolegau iaith sydd ar gael, ynghyd â gwybodaeth am amryw o wefannau dysgu Cymraeg, mewn bwletin misol 'Mercher 'Marfer', a nodiadau atgoffa rheolaidd yn ein bwletin staff misol am yr adnoddau Cymraeg sydd ar gael.

- Fel rhan o'n gwaith i hybu'r Safonau Iaith Gymraeg newydd fe lansiom ein hymgyrch "Bwrwch Ati!" ym mis Ionawr. Roedd yr ymgyrch yn cynnwys erthygl wythnosol i amlygu'r adnoddau sydd ar gael i staff ar ein tudalen Iaith Gymraeg ar y fewnrwyd, yn ogystal â phosteri a ddosbarthwyd o gwmpas y Gwasanaeth, adnoddau pen bwrdd a dogfen friffio wedi ei theilwra i reolwyr.

- Mae'r cyfleuster galluogi llais ar ein gwefan ar gael yn y Gymraeg a'r Saesneg, ac mae'n parhau i fod yn arf defnyddiol iawn i nifer o ddefnyddwyr. Mae'r cyfleuster yn cael ei ddiweddaru'n rheolaidd pan fydd unrhyw ddeunydd ychwanegol yn cael ei lwytho ar ein gwefan. Yn ystod y cyfnod adrodd hwn eto, y prif dudalennau y gwrandawyd arnynt yn Gymraeg oedd rhai yn ymwneud â recriwtio.

- Mae rhwydweithio cymdeithasol wedi cael ei sefydlu'n gadarn fel rhan o Strategaeth Gyfathrebu swyddogol y Gwasanaeth ac erbyn hyn mae bron i 15,000 o ddilynwyr ar dudalen Facebook y Gwasanaeth a thros 14,000 o ddilynwyr ar Twitter. Mae'r holl ddiweddariadau ar Facebook a Twitter yn cael eu darparu'n ddwyieithog fel mater o drefn, ac mae pobl yn dewis cyfathrebu ac ymwneud â ni'n rheolaidd yn Gymraeg. Rydym wedi manteisio ar y cyfryngau hyn i hybu Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref cyfrwng Cymraeg, ac i gefnogi ymgyrchoedd cenedlaethol fel Yr Awr Gymraeg a Phethau Bychain. Yn hynny o beth rydym wedi gweld cynnydd yn nifer yr Archwiliadau Diogelwch Cartref cyfrwng Cymraeg eleni. Mae fideos ar ein tudalen Facebook hefyd yn boblogaidd iawn ac yn ystod ymgyrch diweddar i amlygu'r broblem o danau bwriadol roedd y fideo Cymraeg yr un mor boblogaidd â'r fideo Saesneg – gyda 17,660 yn dewis gwylio'r fideo Cymraeg a 18,188 yn dewis gwylio'r fideo Saesneg. Mae hyn hefyd yn wir yn achos postiadau a negeseuon ac rydym yn parhau i gymryd mantais o'r cyfrwng hwn sydd yn boblogaidd iawn ymhlith siaradwyr Cymraeg.

- Cyflwynwyd cytundeb partneriaethol llwyddiannus gyda Heddlu Gogledd Cymru y llynedd, i gydnabod yn ffurfiol y cydweithio rhagorol sy'n bodoli rhwng y ddau sefydliad. Yn ystod y cyfnod adrodd hwn rydym wedi gwahodd Heddlu Gogledd Cymru i fod yn rhan o'n Fforwm Iaith Gymraeg a Grŵp Iaith. Mae'r Rheolwr Cyfathrebiadau Corfforaethol a'r Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Richard Fairhead hefyd wedi mynychu cyfarfodydd Grŵp Iaith Gymraeg Heddlu Gogledd Cymru. Drwy fynychu'r cyfarfodydd hyn rydym yn cael cyfle i rannu arferion da a syniadau i'n galluogi i wella gwasanaethau

dwyieithog ar draws Gogledd Cymru. Mae gynrychiolwr o Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwlans Cymru hefyd yn cael ei wahodd i fynychu cyfarfodydd y Fforwm Iaith Gymraeg.

Hyfforddi a Datblygu

- Rydym wedi parhau â'n rhaglen dysgu Cymraeg ar ffurf CD Lefel 1, 2,a 3 eleni. Mae modd lawrlwytho'r cryno-ddisgiau oddi ar ein gwefan ac mae copïau caled ar gael hefyd. Rydym wedi parhau i gynnig hyfforddiant yn fewnol eleni ar gyfer aelodau o'r staff nad oedd yn gallu cyrraedd y safon ddisgwyliedig drwy gymorth y rhaglen CD yn unig.

- Rydym hefyd yn parhau i gefnogi aelodau staff sy'n dymuno mynychu cyrsiau cymunedol yn hytrach na chyrsiau mewnol. Rydym yn darparu cefnogaeth drwy un ai dalu am y cyrsiau hyn neu neilltuo amser i'r unigolion fynychu cyrsiau yn ystod oriau gwaith. Mae'r Cyfieithydd / Swyddog Cyswllt Iaith Gymraeg a'r Hyrwyddwyr iaith Gymraeg yn parhau i ddarparu gwersi a chefnogaeth yn y gweithle. Byddwn yn parhau i gynnig cyrsiau drwy edrych ar anghenion ein staff. Rydym yn gofyn i bob aelod o'r staff nodi yn ystod eu gwerthusiadau blynyddol pa gyrsiau fyddai o fantais iddynt hwy.

- Mae'r modiwl e-ddysgu o'r Hyfforddiant Ymwybyddiaeth Iaith wedi cael ei addasu i gynnwys y Safonau Iaith Gymraeg ac mae sesiynau wyneb yn wyneb hefyd ar gael. Mae gofyn ar i bob aelod newydd o'r staff gymryd rhan mewn sesiwn fel rhan o'u hyfforddiant cychwynnol.

- Eleni fe wnaethom ni hefyd gynnal cystadleuaeth Dydd Gŵyl Dewi gyda chyfle i aelodau staff ennill talebau Amazon am gwblhau cwis ymwybyddiaeth iaith Gymraeg. Roedd y gystadleuaeth yma ar y cyd gyda Gwasanaeth Tân ac Achub De a Chanolbarth a Gorllewin Cymru.

Cymraeg yn y Gweithle

- Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn parhau'n aelod o grŵp Hunaniaith, sy'n ceisio hyrwyddo'r Gymraeg yng Ngwynedd a Môn.

- Mae'r Gwasanaeth yn parhau i wobrwyo dysgwyr yn flynyddol. Yn ystod y cyfnod adrodd hwn cyflwynwyd y wobr 'Dysgwr y Flwyddyn' i Paul Scott, Rheolwr Diogelwch Cymunedol Wrecsam a Sir y Fflint. Roedd dysgu Cymraeg yn uchelgais i Paul. Mae'n llysgennad gwych dros y Gymraeg yn y Gwasanaeth ac mae wedi dysgu Cymraeg i safon mor uchel fel ei fod nawr yn ddigon hyderus i roi cyflwyniadau a chyfweliadau drwy gyfrwng y Gymraeg. Yn ddiweddar cymrodd ran mewn fideo dwyieithog i hybu'r orsaf newydd yn Wrecsam. Eleni fe aeth y wobr 'Cyfraniad Rhagorol' i Osian Hywel sydd yn gweithio yn yr Adran Hyfforddi. Mae'r Hyrwyddwr brwd ac mae'n gweithio'n ddiflino i gynnwys mwy o Gymraeg yn ystod cyrsiau hyfforddi.

- Mae cyfieithu ar y pryd yn dal i gael ei gynnal yn ystod cyfarfodydd yr Awdurdod Tân ac Achub a chyfarfodydd cyhoeddus eraill yn ogystal â rhai cyfarfodydd mewnol.

- Eleni, rydym wedi parhau i gynnig dewis iaith yn ystod cyfweliadau ac rydym wedi gweithio gyda'r Adran Adnoddau Dynol i gynnig dewis iaith i bawb sy'n gwneud cais am swydd o fewn y Gwasanaeth. Mae hyn wedi cynnwys cynnig cyfweliadau drwy gyfrwng y Gymraeg yn ystod y prosesau diweddar i recriwtio i'r system amser cyflawn ac RDS.

- Mae aelodau sy'n siarad Cymraeg yn yr Adran Adnoddau Dynol yn parhau i fod yn effeithiol am gynnig cyngor i'r staff am wahanol bynciau'n ymwneud ag amodau eu gwasanaeth drwy gyfrwng y Gymraeg.

- Mae'r ein Hyrwyddwyr y Gymraeg yn parhau i gynorthwyo i hyrwyddo'r Gymraeg yn y gweithle, ac maent wedi cael cyfle i fynychu seminar i hyrwyddwyr a gynhaliwyd ym mis Mawrth eleni gan Hunaniaith. Er gwaethaf y cyfyngiadau ariannol sydd wedi ein hwynebu dros y flwyddyn ddiwethaf, rydym wedi parhau'n ymrwymedig i'r cynllun gan ei fod yn effeithiol.

- Ym mis Ionawr 2016, fe dderbyniodd pob aelod o'r staff adnoddau fel rhan o'r ymgyrch "Bwrwch Ati!" i hybu Safonau'r Gymraeg. Roedd yr adnoddau hyn yn amlygu'r cyfrifoldebau y mae'r Safonau yn eu gosod ar bob unigolyn fel bod pawb yn ymwybodol o'r camau a oedd yn rhaid iddynt eu cymryd i sicrhau cydymffurfiaeth. Roedd yr adnoddau hyn yn cynnwys adnodd pen bwrdd gyda chyfarwyddiadau ar sut i ateb y ffôn yn ddwyieithog, posteri i amlygu'r newidiadau a phwysigrwydd y ddeddfwriaeth newydd, nodiadau ar gyfer rheolwyr, arwyddion i atgoffa pobl o'u cyfrifoldebau, crynodeb o'r Safonau, bathodynnau, sticeri a chortynnau gwddf. Rydym hefyd wedi creu cynllun gweithredu i ddangos sut yr ydym ni'n bwriadu cydymffurfio â'r safonau newydd a chyfarwyddyd i amlygu ein hymrwymiad i'r Safonau'n fewnol.

Hybu'r Gymraeg yn y gymuned

- Rydym hefyd yn parhau i hybu ein hymgyrch 'Mae Gen Ti Ddewis' ar Facebook a Twitter ac yn ystod digwyddiadau a sioeau yr ydym ni'n eu mynychu yn ystod misoedd yr haf. Yn galonogol, rydym wedi gweld cynnydd (+1.82%) yn nifer yr Archwiliad Diogelwch yn y Cartref a gynhaliwyd drwy gyfrwng y Gymraeg yn ystod y flwyddyn adrodd hon – gyda Twitter yn ffordd effeithiol o hyrwyddo'r gwasanaeth dwyieithog hwn gydag aildrydariadau niferus drwy ymgyrch Yr Awr Gymraeg.

Ein Blaenoriaethau yn ystod y Cyfnod Adrodd nesaf:

- Parhau i ymateb i ofynion y Safonau Iaith Gymraeg.
- Ailedrych ar ein strategaeth tymor hir a chwilio am ffyrdd newydd o hybu'r Gymraeg.
- Parhau i fod yn rhagweithiol o ran hyrwyddo Archwiliadau Diogelwch yn y Cartref drwy gyfrwng y Gymraeg a'r ymgyrch 'Mae Gen Ti Ddewis' i helpu i gynnal y nifer sy'n manteision ar y gwasanaeth dwyieithog hwn.
- Parhau i weithio â sefydliadau eraill, gan gynnwys y gwasanaethau tân ac achub eraill yng Nghymru a'n partneriaid yng Ngogledd Cymru, yn enwedig Heddlu Gogledd Cymru, i rannu arferion da.

4. Cydymffurfio â'r Cynllun Iaith Gymraeg

Tasg	Cyfrifoldeb	Cynnydd hyd yn hyn	Tystiolaeth
Hyrwyddo'r Cynllun yn fewnol			
Canfod ffyrdd i godi proffil y Cynllun trwy: hyfforddiant ymwybyddiaeth; a mynediad at gyngor a chyfarwyddyd.	Rheolwr Cyfathrebiadau Corfforaethol	Mae modiwl ymwybyddiaeth iaith ar waith erbyn hyn. Mae pob aelod newydd o staff yn cael dogfen ymgyfarwyddo sy'n cynnwys gwybodaeth am yr iaith Gymraeg. Mae hon yn parhau i gael ei hadolygu. Parhau gyda'n mewnrwyd ddwyieithog sy'n cynnwys adrannau am y Gymraeg, arweiniad i ddysgwyr a gwybodaeth am Hyrwyddwyr, a darparu gwybodaeth ychwanegol i'r staff yn Niweddariad Wythnosol y Prif Swyddog a'r Fflam. Parhau gyda'r prosiect i hyrwyddo'r Gymraeg yn fewnol drwy ddefnyddio'r Hyrwyddwyr. Bydd strategaeth gyfathrebu'n cael ei mabwysiadu I dynnu sylw at ofynion y safonau newydd.	Cyfeirir at y Cynllun Iaith Gymraeg yn y Sesiynau Ymwybyddiaeth Iaith. Bydd asesiad yn dystiolaeth o'r hyfforddiant. Y Fewnrwyd, Diweddariad y Prif Swyddog a'r Fflam Darparwyd diweddariad.

4. Cydymffurfio â'r Cynllun Iaith Gymraeg

Tasg	Cyfrifoldeb	Cynnydd hyd yn hyn	Tystiolaeth
Hyrwyddo'r Cynllun yn allanol			
Parhau i geisio ffyrdd o wella effeithiolrwydd ein gwefan wrth hyrwyddo ein delwedd fel sefydliad dwyieithog.	Swyddog Cyfathrebiadau Corfforaethol	Mae'r wefan yn gwbl ddwyieithog ac yn cynnwys gwybodaeth am Gynllun yr Iaith Gymraeg. Mae gwybodaeth am ein Cynllun Iaith Gymraeg 2010-13 diwygiedig wedi cael ei ychwanegu i'n gwefan, fel y bydd gwybodaeth am ofynion y safonau newydd. Mae gwefannau rhwydweithio cymdeithasol sydd wedi eu mabwysiadu gan Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru ar Facebook a Twitter yn ddwyieithog hefyd.	Gweler gwefan/nau http://www.nwales-fireservice.org.uk/page.asp?page=114 www.facebook.com/northwalesfireservice www.twitter.com/northwalesfire
Paratowyd arweiniad i asiantaethau allanol a chontractwyr er mwyn tynnu eu sylw at ofynion y Cynllun. Hyn i gynnwys anogaeth gref gan drydydd partïon sy'n gweithio ar safleoedd y gwasanaeth tân ac achub i godi arwyddion dwyieithog dros dro.	Rheolwyr Gwasanaethau Cefnogol	Mae Adran Cyfleusterau'r Gwasanaeth yn cael ei rhannu gyda'r Heddlu, ac yn cael ei gweithredu rhwng y ddau sefydliad.	Mae'r paragraff isod yn cael ei ychwanegu i unrhyw ddogfennau/gwaith papur sy'n cael ei anfon i gontractwyr: *Mae'r Gwasanaeth Tân ac Achub wedi cymeradwyo ei Gynllun Iaith Gymraeg sy'n nodi fod pob arwydd dros dro neu barhaol ar ei safle yn y Gymraeg a'r Saesneg. Cynghorir contractwyr i gydymffurfio gyda'r polisi hwn ac i gysylltu gyda Rheolwr Cyfathrebiadau Corfforaethol y Gwasanaeth Tân ac Achub ar 01745 535285 am gyngor a gwasanaethau darllen proflenni am unrhyw arwyddion cyn eu cynhyrchu'n derfynol.*

4. Cydymffurfio â'r Cynllun Iaith Gymraeg

Tasg	Cyfrifoldeb	Cynnydd hyd yn hyn	Tystiolaeth
Diweddaru'r wybodaeth a roddwn i gontractwyr ac eraill er mwyn ail-bwysleisio pwysigrwydd ein delwedd gyhoeddus ddwyieithog.	Rheolwr Ystadau	Cynhyrchwyd taflen ddwyieithog i'w dosbarthu i gontractwyr.	Gweler uchod
Datblygu system lle mae cyfarwyddyd ysgrifenedig ynghylch ein Cynllun Iaith yn cael ei roi fel mater o drefn i asiantaethau a chontractwyr allanol.	Cydlynydd Gwasanaethau Cefnogol		Gweler uchod
Darparu'r isadeiledd mewnol			
Egluro'r cyfrifoldebau o ran rhoi cyngor a chyfarwyddyd am faterion sy'n ymwneud â'r Gymraeg.	Cyfieithydd	Mae gwybodaeth ar y Cynllun wedi ei gynnwys ar y fewnrwyd ac mewn dau bolisi SAPPO ac fe fanteisir ar gyfleoedd i bwysleisio materion yr Iaith Gymraeg yn Niweddariad y Prif Swyddog a'r Fflam. Mae'r cylchgrawn y Gwasanaeth, sef Y Fflam, yn cynnwys Colofn Gymraeg sydd hefyd yn atgyfnerthu ein hamcanion mewn perthynas â'r Gymraeg. Ychwanegwyd diweddariad rheolaidd am adnoddau Cymraeg I'r Briff Wythnosol. Mae'r staff yn derbyn e-bost misol sy'n codi proffil y Gymraeg – Mercher 'Marfer Bydd strategaeth gyfathrebu'n cael ei mabwysiadu i godi ymwybyddiaeth o'r safonau newydd.	Cynllun yr Iaith Gymraeg a pholisïau SAPPO. Y Fflam

4. Cydymffurfio â'r Cynllun Iaith Gymraeg

Tasg	Cyfrifoldeb	Cynnydd hyd yn hyn	Tystiolaeth
Penderfynu pa grwpiau a fyddai'n goruchwylio'n fwyaf effeithiol y gwahanol dasgau sy'n ymwneud â'r Strategaeth Sgiliau Iaith yn y dyfodol, gan gynnwys cynnal cyfran ddigonol o staff sydd â sgiliau dwyieithog.	Y Fforwm Iaith Gymraeg	Mae'r Cynllun yn cael ei fonitro drwy'r Fforwm Iaith Gymraeg.	Cynllun Iaith Gymraeg a Pholisïau SAPPO.

4. Cydymffurfio â'r Cynllun Iaith Gymraeg

Tasg	Cyfrifoldeb	Cynnydd hyd yn hyn	Tystiolaeth
Gwneud i hyn ddigwydd			
Cynyddu'r defnydd o'r cyngor a'r cyfarwyddyd priodol wrth ddatblygu polisïau a chynlluniau gwaith. Hyn i gynnwys adnabod ffyrdd o hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg.	Cyfieithydd	Rhannu gwybodaeth, syniadau a chyngor gyda sefydliadau eraill. Hyrwyddo prosiect hyrwyddo Cymraeg yn y gweithle i gefnogi syniadau newydd.	Rhoddwyd diweddariad.
Cryfhawyd y cyfarwyddyd a roddir i staff ynglŷn â hyrwyddo ein delwedd gyhoeddus ddwyieithog, er mwyn atgyfnerthu'r hyn mae'r Gwasanaeth yn ei ddisgwyl ohonynt.	Cyfieithydd	Trwy gynnal Sesiynau Ymwybyddiaeth Iaith Gymraeg a mabwysiadu'r angen i gyrraedd Lefel 2 mewn cwrteisi ieithyddol wrth gael eu penodi/dyrchafu ers Ionawr 2010. E-fodiwl ymwybyddiaeth ynghyd â phwyslais ar hybu rhagor ar yr adnoddau i'r staff.	Cynllun Iaith Gymraeg a pholisïau SAPPO.

Cyflwyno targedau sgiliau ieithyddol i'r broses flynyddol o osod targedau. Datblygu Strategaeth Sgiliau Iaith, yn gysylltiedig â'r strategaeth IPDS, er mwyn sicrhau bod y sgiliau ieithyddol angenrheidiol ar gael o fewn y gweithlu i gyflwyno gwasanaethau yn newis iaith y cyhoedd.	Rheolwr Cynllunio Corfforaethol	Mae gennym broses o gasglu gwybodaeth hunanasesiadau ar gyfer sgiliau iaith Gymraeg ac rydym wedi datblygu asesiadau a hyfforddiant i wella'r sgiliau'n gyffredinol.	Cronfa Ddata Workforce

4. Cydymffurfio â'r Cynllun Iaith Gymraeg

Tasg	Cyfrifoldeb	Cynnydd hyd yn hyn	Tystiolaeth
Y strategaeth hon i gynnwys: • Egluro pa mor ddymunol fyddai sgiliau dwyieithog i gyflawni rolau unigol yn effeithiol • Ceisio ffyrdd i gynyddu cyfran y gweithlu sy'n gallu siarad Cymraeg (gan gynnwys drwy dargedau addas) • Sicrhau bod gan staff ddigon o wybodaeth o'r Gymraeg i ddarparu o leiaf rai o'n gwasanaethau trwy gyfrwng y Gymraeg • Gweithredu system addas sy'n gyson a gwrthrychol i asesu gallu ieithyddol	Rheolwr Datblygu a Rheolwyr AD	Mae hyn yn rhan o'r Cynllun Iaith Gymraeg 2010-13.	Gweithio gydag AD i gau'r bwlch, a monitro gan ddefnyddio Workforce.
Edrych ar y posibilrwydd o gyflwyno gofynion newydd i rai swyddi o leiaf lle byddai gofyn i ymgeiswyr di-Gymraeg llwyddiannus am swyddi lle mae'r Gymraeg yn 'ddymunol' ymrwymo i gyrraedd lefel ragnodedig o fedrusrwydd yn Gymraeg o fewn cyfnod y cytunir arno.	Rheolwr AD	Rhan o'r Cynllun Iaith Gymraeg 2011-2013.	Cynllun Iaith Gymraeg a pholisïau SAPPO.
Cael ffyrdd o sicrhau bod disgrifiadau swyddi yn cael eu datblygu sy'n adlewyrchu gofynion sgiliau dwyieithog swydd benodol (yn hytrach na rolau generig)	Rheolwr/ Rheolwyr AD	Rhan o'r Cynllun Iaith Gymraeg 2011-2013 a'r cyfarwyddwyd ar recriwtio a sefydlwyd gydag AD.	Gweithio gyda'r Adran AD.

4. Cydymffurfio â'r Cynllun Iaith Gymraeg

Tasg	Cyfrifoldeb	Cynnydd hyd yn hyn	Tystiolaeth
Sicrhau bod dysgu Cymraeg yn cael ei gynnwys yn rhaglen ddatblygu'r Gwasanaeth.	Rheolwr Datblygu	Rhan o'r Cynllun Iaith Gymraeg – rhaid i bob aelod newydd o'r staff neu rai sy'n edrych am ddyrchafiad gyflawni Lefel 2 mewn cwrteisi ieithyddol. Erbyn hyn, mae cwestiwn ar allu yn yr iaith Gymraeg yn cael ei gynnwys yn yr Adolygiad Datblygu Unigol, a'i gofnodi ar Workforce.	Cynllun Iaith Gymraeg a pholisïau SAPPO.
Cyflwyno asesiadau rheolaidd o sgiliau Cymraeg staff mewn swyddi lle nodir blaenoriaeth.	Cyfieithydd	Rhan o'r Cynllun Iaith Gymraeg a'i fonitro drwy Workforce.	Cynllun Iaith Gymraeg a pholisïau SAPPO.
Hunanymwybyddiaeth barhaus			
Cyflwyno systemau i adnabod diffygion difrifol mewn gallu dwyieithog ymysg grwpiau o weithwyr, ac egluro'r weithdrefn ar gyfer datrys prinder trwy hyfforddiant neu ailddosbarthu staff	Dirprwy Brif Swyddog Tân	Rhan o'r Cynllun Iaith Gymraeg a'i fonitro drwy Workforce.	Gweithio gyda'r adran AD i adnabod anghenion o ran gallu.
Cynyddu'r defnydd o asesiadau ansoddol priodol er mwyn sefydlu pa mor effeithiol ydym ni'n perfformio o ran cysylltiadau cyhoeddus	Rheolwr Cynllunio Corfforaethol	Mewnrwyd ddwyieithog. Gwefan ddwyieithog. Cyfweliadau dwyieithog â'r cyfryngau darlledu. Cyhoeddiadau dwyieithog. Defnyddio system o nodi galwadau gan y wasg yr ymdriniwyd â nhw yn Gymraeg.	Deunydd Cyfathrebu Corfforaethol
Integreiddio'r gwaith o fonitro proffil y gwasanaeth i'r prosesau blynyddol sy'n gysylltiedig â Rhaglen Cymru ar gyfer Gwella	Rheolwr Cynllunio Corfforaethol	Cytunwyd gan ddefnyddio'r Dangosyddion Perfformiad a sefydlwyd.	Gweler Atodiad 4.

4. Cydymffurfio â'r Cynllun Iaith Gymraeg

Tasg	Cyfrifoldeb	Cynnydd hyd yn hyn	Tystiolaeth
Sicrhau bod adroddiadau rheolaidd yn cael eu cyflwyno i'r Awdurdod, gan gynnwys gwybodaeth ystadegol a disgrifiadol am broffil ieithyddol y gwasanaeth a'i berfformiad. Hyn yn ychwanegol at yr adroddiadau rheolaidd i Fwrdd yr Iaith Gymraeg	Dirprwy Brif Swyddog Tân	Mae'r adroddiad monitro blynyddol yn cael ei adrodd i'r Awdurdod ac mae'r dangosyddion perfformiad Iaith Gymraeg yn cael eu hadrodd hefyd.	Gweler y diweddariad.

5. Dangosyddion Perfformiad Iaith Gymraeg y Gwasanaeth Tân ac Achub

Mae Cynllun Iaith Gymraeg y Gwasanaeth wedi ymrwymo i gyflawni 12 o Ddangosyddion Perfformiad (a adolygwyd ym mis Ionawr 2010).

Am y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2015 a 31 Mawrth 2016, mae'r ffigyrau ar gyfer y dangosyddion newydd fel a ganlyn;

	Ystadegau 2015-16	**Ystadegau 2016-17**
DP1	**Nifer a % y cyflwyniadau i ysgolion yn Gymraeg.**	**Nifer a % y cyflwyniadau i ysgolion yn Gymraeg**
Sylw	Darparwyd **761** o gyflwyniadau eleni ac o'r rhain darparwyd **444 (58%)** drwy gyfrwng y Gymraeg	Darparwyd **312** o gyflwyniadau eleni ac o'r rhain darparwyd **103 (33%)** drwy gyfrwng y Gymraeg.
DP2	**Nifer a % y plant sydd wedi derbyn cyngor diogelwch tân yn Gymraeg o ganlyniad i'r cyflwyniad**.	**Nifer a % y plant sydd wedi derbyn cyngor diogelwch tân yn Gymraeg o ganlyniad i'r cyflwyniad**
Sylw	Derbyniodd cyfanswm o **22,965** o blant gyngor diogelwch tân ac o'r rhain fe dderbyniodd **10,526 (46%)** o blant gyngor diogelwch tân drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae nifer yr ysgolion a'r disgyblion a dderbyniodd cyngor diogelwch tân wedi cynyddu, yn bennaf oherwydd y gwaith ymgysylltu a wnaed mewn ysgolion uwchradd (gan weld nifer uwch o grwpiau o ddisgyblion), ac oherwydd ymgysylltu y tu allan i ysgolion mewn ffeiriau addysg ac ati. Mae canrannau'r cyflwyniadau Cymraeg a'r plant sy'n cael cyngor diogelwch tân hefyd yn uwch 9% a 3% oherwydd y gwaith cynyddol yng Ngwynedd a Môn sy'n Gymraeg gan mwyaf, ac oherwydd bod ymweliadau Criw Craidd Ysgolion Uwchradd yn cael eu cynnal yn ystod tymor yr haf, sydd eto'n Gymraeg gan mwyaf.	Derbyniodd cyfanswm o **24,057** o blant gyngor diogelwch tân ac o'r rhain fe dderbyniodd **7,404 (31%)** o blant gyngor diogelwch tân drwy gyfrwng y Gymraeg.

	Ystadegau 2015-16	Ystadegau 2016-17
DP3	**Nifer a % yr archwiliadau diogelwch yn y cartref a gyflwynwyd trwy gyfrwng y Gymraeg 2015-16**	**Nifer a % yr archwiliadau diogelwch yn y cartref a gyflwynwyd trwy gyfrwng y Gymraeg 2016-17**
Sylw	Allan o gyfanswm o 22,500 o archwiliadau diogelwch tân yn y cartref a gwblhawyd yn 2015/16, roedd 3,292 wedi eu cynnal drwy gyfrwng y Gymraeg (14.63%). Hefyd mae'r data isod yn dangos cymhariaeth rhwng nifer yr archwiliadau diogelwch tân yn y cartref a gwblhawyd yn y Gymraeg rhwng 1 Ebrill 2015 – 31 Mawrth 2016.	Allan o gyfanswm o 20,235 o archwiliadau diogelwch tân yn y cartref a gwblhawyd yn 2016/17, roedd 3,329 wedi eu cynnal drwy gyfrwng y Gymraeg (16.45%). Hefyd mae'r data isod yn dangos cymhariaeth rhwng nifer yr archwiliadau diogelwch tân yn y cartref a gwblhawyd yn y Gymraeg rhwng 1 Ebrill 2016 – 31 Mawrth 2017.

ADCau a gwblhawyd yn Gymraeg - 2015-2016

Sir	Cyfanswm	Cym.	Saes.	% Cymraeg
Conwy	4,323	251	4,072	5.81%
Sir Ddinbych	3,398	228	3,170	6.71%
Sir y Fflint	4,125	13	4,112	0.32%
Gogledd Gwynedd	2,985	1,442	1,543	48.31%
De Gwynedd	1,440	570	870	39.58%
Wrecsam	3,493	15	3,478	0.43%
Ynys Môn	2,736	773	1,963	28.25%
Cyfanswm	**22,500**	**3,292**	**19,208**	**14.63%**

ADCau a gwblhawyd yn Gymraeg - 2016-2017

Sir	Cyfanswm	Cym.	Saes.	% Cymraeg
Conwy	4,083	215	3,868	5.27%
Sir Ddinbych	2,839	152	2,687	5.35%
Sir y Fflint	3,091	13	3,078	0.42%
Gogledd Gwynedd	2,967	1,436	1,531	48.40%
De Gwynedd	1,699	731	968	44.03%
Wrecsam	3.011	6	3,005	0.2%
Ynys Môn	2,545	776	1,769	30.49%
Cyfanswm	**20,235**	**3,329**	**16,906**	**16.45%**

DP4	**Nifer a % y staff sydd wedi llwyddo yn y profion Iaith Gymraeg Lefel 1.**	**Nifer a % y staff sydd wedi llwyddo yn y profion Iaith Gymraeg Lefel 1.**
Sylw	3 (0.35%) (Mae'r asesiad lefel 1 yn cael ei ddefnyddio'n anaml iawn erbyn hyn gan fod gofyn i'r rhan fwyaf o'r staff gyrraedd lefel 2 neu uwch)	2 (0.24%) Dim ond fel man cychwyn y byddwn yn defnyddio'r asesiad lefel 1 a hynny ar gyfer aelodau staff sydd erioed wedi dysgu Cymraeg o'r blaen. Mae'r rhan fwyaf o'r staff yn rhoi cynnig ar yr asesiad lefel 2 neu uwch os ydynt wedi astudio'r Gymraeg o'r blaen.
DP5	**Nifer a % y staff sydd wedi llwyddo yn y profion Iaith Gymraeg Lefel 2.**	**Nifer a % y staff sydd wedi llwyddo yn y profion Iaith Gymraeg Lefel 2.**
Sylw	42 (5.04%) (8 ohonynt wedi bod ar gwrs ffurfiol i ddysgu Cymraeg)	33 (3.96%)gyda 5 (0.60%) yn mynychu cwrs ffurfiol. Fodd bynnag, ar ben hyn cafodd 21 o bobl eu hasesu (2.52%) ond nid oeddent yn llwyddiannus.
DP6	**Nifer a % y staff sydd wedi llwyddo yn y profion Iaith Gymraeg Lefel 3.**	**Nifer a % y staff sydd wedi llwyddo yn y profion Iaith Gymraeg Lefel 3.**

	Ystadegau 2015-16	Ystadegau 2016-17
Sylw	12 (1.44%) (7 ohonynt wedi bod ar gwrs ffurfiol i ddysgu Cymraeg. At hynny: cafodd 6 aelod o'r staff eu hasesu ar Lefel 4, a chafodd 15 eu hasesu ar Lefel 5	Llwyddodd 9 (1.08%) i gyrraedd Lefel 3, gyda 6 (0.72%) yn mynychu cwrs ffurfiol. Llwyddodd 8 (0.96%) i gyrraedd Lefel 4, gyda 1 (0.12%) yn mynychu cwrs ffurfiol. Llwyddodd 24 (2.9%) i ddangos eu bod yn rhugl, Lefel 5. Felly mae cyfanswm o 41 (4.92%) wedi llwyddo i gyrraedd lefel 3 neu uwch.
DP7	**Nifer a % y staff sydd wedi derbyn hyfforddiant i lefel cymhwyster y cytunwyd arni yn y Gymraeg.**	**Nifer a % y staff sydd wedi derbyn hyfforddiant i lefel cymhwyster y cytunwyd arni yn y Gymraeg.**
Sylw	16 (1.92%) 9 ohonynt wedi bod ar gwrs Cymraeg Lefel 2 7 ohonynt wedi bod ar gwrs Cymraeg Lefel 3	Fe fynychodd 12 (1.44%) gwrs i gyrraedd y lefel ddisgwyliedig. Bu i 7 (0.84%) fynychu cwrs gloywi. Bu i 1 (0.12%) fynychu'r cwrs Hyfforddi'n Ddwyieithog gyda Cwmni Iaith Cyf.
DP8	**Nifer a % y staff sydd wedi derbyn hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith.**	**Nifer a % y staff sydd wedi derbyn hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith.**
Sylw	Mae 60 (7.19%) wedi cwblhau'r hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith drwy fodiwl e-ddysgu – 43 drwy gyfrwng y Saesneg ac 17 drwy gyfrwng y Gymraeg.	Mae 108 aelod o'r staff (12.9%) wedi derbyn hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith (wyneb yn wyneb ac ar-lein) – 82 drwy gyfrwng y Saesneg neu'n ddwyieithog a 26 drwy gyfrwng y Gymraeg yn unig.
DP9	**Nifer a % o swyddi lle mae Cymraeg yn hanfodol sy'n cael eu llenwi gan staff sydd â sgiliau dwyieithog (i'r safon ddynodedig).**	**Nifer a % o swyddi lle mae Cymraeg yn hanfodol sy'n cael eu llenwi gan staff sydd â sgiliau dwyieithog (i'r safon ddynodedig).**
Sylw	**Gweler y Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod**	**Gweler y Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod**
DP10	**Nifer a % o swyddi lle mae Cymraeg yn ddymunol sy'n cael eu llenwi gan staff sydd â sgiliau dwyieithog (i'r safon ddynodedig).**	**Nifer a % o swyddi lle mae Cymraeg yn ddymunol sy'n cael eu llenwi gan staff sydd â sgiliau dwyieithog (i'r safon ddynodedig).**
	Gweler y Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod	**Gweler y Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod**

	Ystadegau 2015-16	Ystadegau 2016-17
DP11	**Nifer a % y staff newydd sydd wedi ennill cymhwyster Lefel 2** **Nifer a % y staff newydd sydd wedi cael dyrchafiad a llwyddo yn Lefel 2**	**Nifer a % y staff newydd sydd wedi ennill cymhwyster Lefel 2** **Nifer a % y staff newydd sydd wedi cael dyrchafiad a llwyddo yn Lefel 2**
Sylw	Mae'n rhaid i aelodau staff newydd gyrraedd Lefel 2 o leiaf neu'r Lefel sy'n angenrheidiol ar gyfer y swydd.	Fe ymunodd 90 o aelodau â'r Gwasanaeth yn ystod 2016-17 ac o'r rhain llwyddodd 20 (22.2%) i gyrraedd lefel 2, llwyddodd 6 (6.7%) i gyrraedd Lefel 4 a 21 (23.3%) i gyrraedd Lefel 5. Bu i 19 (2.28%) fethu yn yr asesiad Lefel 2 ac felly bydd yn rhaid iddynt barhau i astudio er mwyn cyrraedd y safon cyn ddiwedd y cyfnod prawf ar gyfer aelodau newydd (6 mis). Ni chafodd 23 (26%) eu hasesu oherwydd bod cymaint o ymgeiswyr angen asesiad yn ystod un cyfnod recriwtio. Mae nifer o hyrwyddwyr ac aseswyr yn helpu i gefnogi ac asesu'r aelodau hyn cyn ddiwedd y cyfnod penodedig aelodau newydd. Cafodd 31 aelod o'r staff eu penodi yn ystod 2016-17 ac fe lwyddodd 10 (32.2%)o'r rhain i gyrraedd lefel 2, llwyddodd 5 (16.1%) i gyrraedd lefel 3, llwyddodd 4 (13%) i gyrraedd Lefel 4 a 10 (32.2%) i gyrraedd lefel 5. Dim ond 2 (6.45%) sydd heb gyrraedd y lefel ddisgwyliedig. Mae hyrwyddwyr ac aseswyr yn eu cefnogi gwblhau'r asesiad yn ystod y cyfnod penodedig ar gyfer dyrchafiadau (chwe neu 12 mis)
PI12	**Nifer a % y galwadau yr ymdriniwyd â hwy yn y Gymraeg yn Swyddfeydd y Siroedd o fewn cyfnod penodol - wythnos 1af Mai ac wythnos 1af Tachwedd pob blwyddyn.**	**Nifer a % y galwadau yr ymdriniwyd â hwy yn y Gymraeg yn Swyddfeydd y Siroedd o fewn cyfnod penodol - wythnos 1af Mai ac wythnos 1af Tachwedd pob blwyddyn.**
Sylw	Mae'r galwadau a nodwyd yn rhai yr ymdriniwyd â hwy yn y Gymraeg yn unig gan ei bod hi'n bolisi safonol i ateb pob galwad yn ddwyieithog. Gweler isod am rifau ar gyfer pob sir.	Mae'r galwadau a nodwyd yn rhai yr ymdriniwyd â hwy yn y Gymraeg yn unig gan ei bod hi'n bolisi safonol i ateb pob galwad yn ddwyieithog. Gweler isod am rifau ar gyfer pob sir.

	Ystadegau 2015-16	Ystadegau 2016-17
DP13	**Nifer a % y galwadau yr ymdriniwyd â hwy yn y Gymraeg yn Swyddfeydd y Siroedd o fewn cyfnod penodol - wythnos 1af Mai ac wythnos 1af Tachwedd pob blwyddyn.**	**Nifer a % y galwadau yr ymdriniwyd â hwy yn y Gymraeg yn Swyddfeydd y Siroedd o fewn cyfnod penodol - wythnos 1af Mai ac wythnos 1af Tachwedd pob blwyddyn.**
Sylw	Bu'n her i fonitro'r rhain yn gywir hyd yma, a chaiff proses fonitro newydd ei mabwysiadu fel rhan o gyflwyno safonau'r Gymraeg yn ystod 2016-17	Mae'r rhain yn hanodd iawn i'w monitro'n gywir ac rydym yn glynu wrth y Safonau.
DP14	**Nifer a % y staff sydd â sgiliau dwyieithog (i'r safon ddynodedig).**	**Nifer a % y staff sydd â sgiliau dwyieithog (i'r safon ddynodedig).**
Sylw	**Gweler y Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod**	**Gweler y Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod**
DP15	**Nifer a % y swyddi prif dderbynfeydd a ddynodwyd yn rhai lle mae'r Gymraeg yn hanfodol ac sydd wedi eu llenwi gan staff dwyieithog.**	**Nifer a % y swyddi prif dderbynfeydd a ddynodwyd yn rhai lle mae'r Gymraeg yn hanfodol ac sydd wedi eu llenwi gan staff dwyieithog.**
Sylw	**Gweler y Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod**	**Gweler y Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod**
DP16	**Nifer a % y staff o fewn y Gwasanaeth sy'n gallu siarad Cymraeg - yn ôl adran, gradd y swydd, neu fan gwaith.**	**Nifer a % y staff o fewn y Gwasanaeth sy'n gallu siarad Cymraeg - yn ôl adran, gradd y swydd, neu fan gwaith.**
Sylw	**Gweler y Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod**	**Gweler y Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod**

	Ystadegau 2015-16	Ystadegau 2016-17
DP17	**Nifer a % y cwynion o ffynonellau, sydd ddim yn cynnwys staff na'u cynrychiolwyr, am weithrediad y Cynllun Iaith Gymraeg a % y cwynion yr ymdriniwyd â hwy, yn unol â'r safonau a osodwyd gan yr Awdurdod.**	**Nifer a % y cwynion o ffynonellau, sydd ddim yn cynnwys staff na'u cynrychiolwyr, am weithrediad y Cynllun Iaith Gymraeg a % y cwynion yr ymdriniwyd â hwy, yn unol â'r safonau a osodwyd gan yr Awdurdod.**
Sylw	Ni chafwyd unrhyw gwyn o'r natur hwn yn ystod y cyfnod.	Cafwyd 1 gwyn o'r math yma yn ystod y cyfnod adrodd. Roedd y gwyn yn ymwneud â hyfforddiant ymwybyddiaeth tân yn ardal Caernarfon yn dilyn marwolaeth tân, wedi i aelod o'r cyhoedd pam bod aelod di-Gymraeg o'r Gwasanaeth wedi cnocio ar ei ddrws. Cafodd y gwyn ei thrin yn unol â'n polisi cwynion ac mae'r Gwasanaeth wedi mabwysiadu cynllun gweithredu penodol i fynd i'r afael â'r mater.
DP18	**Nifer a % y cwynion gan staff neu eu cynrychiolwyr am faterion iaith**.	**Nifer a % y cwynion gan staff neu eu cynrychiolwyr am faterion iaith**.
Sylw	Ni chafwyd unrhyw gwyn o'r natur hwn yn ystod y cyfnod.	Ni chafwyd unrhyw gwyn o'r natur hwn yn ystod y cyfnod.
DP19	**Nifer a % yr asiantaethau a chontractwyr sy'n derbyn canllaw i gydymffurfio gyda'n Cynllun Iaith Gymraeg.**	**Nifer a % yr asiantaethau a chontractwyr sy'n derbyn canllaw i gydymffurfio gyda'n Cynllun Iaith Gymraeg.**
Sylw	Mae pob Contractwr ar y rhestr Contractwyr Cymeradwy wedi cael eu hysbysu o Gynllun Iaith Gymraeg GTAGC. Mae contractwyr newydd yn cael eu hysbysu pan fyddant yn cael eu hychwanegu at y rhestr. Mae'r Adran Cyfleusterau yn ymdrechu i roi gwybod i Gontractwyr a staff am Bolisi Iaith Gymraeg Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Mae'r adran TGCh hefyd yn gwneud yn siŵr bod yr holl gontractwyr y mae'r adran yn eu defnyddio yn gyfarwydd â gofynion y Cynllun Iaith Gymraeg.	Mae pob Contractwr ar y rhestr Contractwyr Cymeradwy wedi cael eu hysbysu o Gynllun Iaith Gymraeg GTAGC. Mae contractwyr newydd yn cael eu hysbysu pan fyddant yn cael eu hychwanegu at y rhestr. Mae'r Adran Cyfleusterau yn ymdrechu i roi gwybod i Gontractwyr a staff am Bolisi Iaith Gymraeg Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Mae'r adran TGCh hefyd yn gwneud yn siŵr bod yr holl gontractwyr y mae'r adran yn eu defnyddio yn gyfarwydd â gofynion y Cynllun Iaith Gymraeg.
DP20	**Nifer a % y galwadau brys yr ymdriniwyd â hwy yn y Gymraeg 2015-16**	**Nifer a % y galwadau brys yr ymdriniwyd â hwy yn y Gymraeg 2014-15**
Sylw	Yn ystod 2015-16 derbyniodd yr Ystafell Reoli 12,929 o alwadau brys. O'r cyfanswm hwn, fe ymdriniwyd â 192 o alwadau yn Gymraeg (1.49%)	Yn ystod 2016-17 derbyniodd yr Ystafell Reoli 13,324 o alwadau brys. O'r cyfanswm hwn, fe ymdriniwyd â 146 o alwadau yn Gymraeg (1.1%)

<u>Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg</u>

1. <u>Y PRIF GANFYDDIADAU:</u>

1.1 CANLYNIADAU CADARNHAOL

- Er bod cyllidebau'n dal i brinhau ac er bod heriau ariannol, mae'r Gwasanaeth yn dal wedi ymrwymo i'r Gymraeg ac i fuddsoddi mewn gwella sgiliau a safonau. Mae canlyniadau cadarnhaol a'r gwelliannau a welwyd yn 2016-17yn dyst i hyn wrth inni barhau i amlygu pwysigrwydd gweithlu dwyieithog a'r gallu i ddarparu gwasanaethau dwyieithog i'r cyhoedd yng Ngogledd Cymru.
- Mae sgiliau iaith Gymraeg y rhan fwyaf o staff yn parhau i gael ei gofnodi'n llwyddiannus, naill ai drwy hunanasesiad neu drwy asesiadau ffurfiol. Mae hyn wedi arwain at well dealltwriaeth o broffil cyffredinol y Gwasanaeth. Eleni cafwyd cynnydd (cyfanswm o 23) yn yr aelodau staff hynny sydd heb gael cofnodi eu sgiliau – mae hyn yn bennaf oherwydd y cynnydd mewn recriwtio a phwysau o ran sicrhau bod staff ar gael i asesu yn ystod diwrnodau dethol. Rydym yn gweithio i wneud yn siŵr bod sgiliau'r aelodau staff hyn yn cael eu cofnodi.
- Mae maint y gweithlu wedi cynyddu fymryn yn ystod y flwyddyn adrodd hon, ac mae strategaeth iaith Gymraeg y Gwasanaeth yn parhau i gynyddu sgiliau iaith Gymraeg yn effeithiol – cafwyd cynnydd sylweddol yn nifer y staff sydd yn cwrdd â'r safon ddisgwyliedig yn ystod y flwyddyn (o 67.4% yn 2015, 72.06% yn 2016, a 75.6% yn 2017)
- Mae canran y swyddi Cymraeg hanfodol (Cymraeg lefel 4 neu uwch) sydd wedi cael ei llenwi gan staff sydd yn meddu ar y sgiliau gofynnol wedi cynyddu eleni o 84.2% i 90%.
- Mae canran y staff ar lefel 0 neu 1 yn parhau i ostwng (23 yn llai)
- Mae safonau da yn parhau i gael eu cyflawni, gan gynnwys datblygu sgiliau ieithyddol rheolwyr gorsaf, criw ac uwch reolwyr, a dosbarthu siaradwyr Cymraeg ar draws siroedd ac adrannau/swyddogaethau penodol.
- .Yn galonogol, mae lefel sgiliau staff yr Ystafell Reoli wedi parhau i gynyddu eleni.
- Yn dilyn ymgyrch benodol i godi ymwybyddiaeth ar y cyfryngau cymdeithasol ac mewn digwyddiadau, bu cynnydd sylweddol yn nifer yr Archwiliadau Diogelwch yn Cartref a gynhaliwyd drwy gyfrwng y Gymraeg (cynnydd o 1.82%) ac roedd y rheini wedi gostwng flwyddyn ar ôl blwyddyn dros y pedair blynedd ddiwethaf

1.2 HERIAU RYDYM YN EU HWYNEBU O HYD

- Byddwn yn parhau i wella'r modd yr ydym yn cofnodi sgiliau ar ein system cofnodi a sicrhau bod pawb yn hunanasesu.
- Byddwn yn parhau i dargedu aelodau staff a'u hannog i wella eu sgiliau.

Dangosyddion Perfformiad

2. TABLAU CRYNODEB

2015										
Dynodiad swydd	Nifer o swyddi llawn sydd wedi eu dynodi ar y lefel hon.	Deilliad y Swydd ar Lefel 0	Deilliad y Swydd ar Lefel 1	Deilliad y Swydd ar Lefel 2	Deilliad y Swydd ar Lefel 3	Deilliad y Swydd ar Lefel 4	Deilliad y Swydd ar Lefel 5	Deilliad y Swydd ar Lefel 6	Dim asesiad neu hunan asesiad wedi ei gwblhau	Cyfanswm cofnodion deilliaid swydd
Lefel 2	776	98	154	189	67	60	187	1	18	776
Lefel 3	13	0	0	2	8	1	2	0	0	13
Lefel 4	78	2	3	6	0	20	46	0	1	78
Lefel 5	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	868	**100**	**157**	**197**	**75**	**83**	**236**	**1**	**19**	**868**

2016										
Dynodiad swydd	Nifer o swyddi llawn sydd wedi eu dynodi ar y lefel hon.	Deilliad y Swydd ar Lefel 0	Deilliad y Swydd ar Lefel 1	Deilliad y Swydd ar Lefel 2	Deilliad y Swydd ar Lefel 3	Deilliad y Swydd ar Lefel 4	Deilliad y Swydd ar Lefel 5	Deilliad y Swydd ar Lefel 6	Dim asesiad neu hunan asesiad wedi ei gwblhau	Cyfanswm cofnodion deilliaid swydd
Lefel 2	740	77	130	203	68	64	186	1	11	740
Lefel 3	18	0	0	3	9	2	4	0	0	18
Lefel 4	75	2	2	7	0	18	45	0	1	75
Lefel 5	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	834	**79**	**132**	**213**	**77**	**84**	**236**	**1**	**12**	**834**

2017										
Dynodiad swydd	Nifer o swyddi llawn sydd wedi eu dynodi ar y lefel hon.	Deilliad y Swydd ar Lefel 0	Deilliad y Swydd ar Lefel 1	Deilliad y Swydd ar Lefel 2	Deilliad y Swydd ar Lefel 3	Deilliad y Swydd ar Lefel 4	Deilliad y Swydd ar Lefel 5	Deilliad y Swydd ar Lefel 6	Dim asesiad neu hunan asesiad wedi ei gwblhau	Cyfanswm cofnodion deilliaid swydd
Lefel 2	749	89	106	205	63	63	198	1	23	749
Lefel 3	16	0	0	3	10	1	2	0	0	16
Lefel 4	77	0	2	5	1	20	48	0	0	77
Lefel 5	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	843	**89**	**108**	**215**	**74**	**84**	**249**	**1**	**23**	**843**

Dangosyddion Perfformiad

3. Trosolwg

3.1 Mae'r gweithlu wedi cynyddu fymryn eleni gyda 9 aelod newydd ar ein staff.

3.2 Mae sgiliau iaith Gymraeg y rhan fwyaf o staff yn parhau i gael ei gofnodi'n llwyddiannus, naill ai drwy hunanasesiad neu drwy asesiadau ffurfiol. Mae hyn wedi arwain at well dealltwriaeth o broffil cyffredinol y Gwasanaeth. Eleni cafwyd cynnydd (cyfanswm o 23) yn yr aelodau staff hynny sydd heb gael cofnodi eu sgiliau – mae hyn yn bennaf oherwydd y cynnydd mewn recriwtio a phwysau o ran sicrhau bod staff ar gael i asesu yn ystod diwrnodau dethol. Rydym yn gweithio i wneud yn siŵr bod sgiliau'r aelodau staff hyn yn cael eu cofnodi.

3.3 Mae'r tabl isod yn dangos sut mae nifer y siaradwyr rhugl yn parhau i gynyddu a nifer y staff sydd â sgiliau is yn parhau i ostwng.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lefel 0 a 1	40%	37%	33%	34%	30%	25%	23.4%
Lefel 2	19%	18%	18%	20%	23%	26%	26%
Lefel 3 (Rhywfaint o Gymraeg)	8%	12%	13%	9%	9%	9%	9%
Lefel 4 ac uwch (Siarad Cymraeg yn rhugl)	28%	31%	32%	37%	37%	38%	40%
Cyfanswm rhywfaint o Gymraeg/rhugl	36%	43%	45%	46%	46%	47%	48.4%

4. DANGOSYDDION PERFFORMIAD

4.1 Mae canran y swyddi Cymraeg hanfodol (lle mae'r Gymraeg yn ofynnol hyd at Lefel 4 ac uwch) sydd wedi eu cyflenwi gan staff sy'n meddu ar y sgiliau angenrheidiol wedi cynyddu o 84.2% i 90% eleni.

DPA 1 **Nifer a chanran y swyddi lle mae'r Gymraeg yn hanfodol, Lefel 4 ac uwch, ac sydd wedi eu llenwi gan staff sydd â sgiliau dwyieithog i'r lefel ddymunol.**	**2015**	**2016**	**2017**
Cyfanswm nifer y swyddi sydd wedi eu dynodi'n rhai Lefel 4 neu uwch.	79	76	77
Y nifer sydd wedi eu llenwi gan staff gyda sgiliau siarad Cymraeg Lefel 4 neu uwch.	67	64	69
Y ganran sydd wedi eu llenwi gan staff gyda sgiliau iaith Gymraeg Lefel 4 neu uwch.	84.8%	84.2%	90%

DPA 2 **Nifer a chanran y swyddi lle mae'r Gymraeg yn ddymunol, Lefel 2 neu 3, ac sydd wedi eu llenwi gan staff sydd â sgiliau dwyieithog i'r lefel ddymunol.**	**2015**	**2016**	**2017**
Cyfanswm nifer y swyddi sydd wedi eu dynodi'n rhai Lefel 2 neu Lefel 3.	789	758	765
Y nifer sydd wedi eu llenwi gan staff sydd â sgiliau siarad Cymraeg ar Lefel 2 neu uwch.	515	537	542
Y ganran sydd wedi eu llenwi gan staff gyda sgiliau siarad Cymraeg ar Lefel 2 neu uwch.	65.3%	70.1%	70.9%

4.2 Mae'r Gwasanaeth wedi parhau i gynyddu cyfran ei staff sy'n meddu ar y sgiliau iaith Gymraeg angenrheidiol ar gyfer eu swydd yn 2017.

Dangosyddion Perfformiad

4.3 Gan fod y Gwasanaeth yn ystyried mai Lefel 2 yw'r lefel isaf ar gyfer yr holl swyddi, cyfrifir felly fod unrhyw un sy'n is na'r lefel honno, neu nad oes cofnod o'u sgiliau ("anhysbys"), yn methu yn y dangosydd hwn fel mater o drefn.

DPA 4			
Nifer a chanran y staff sydd â sgiliau dwyieithog i'r safon ddynodedig.	**2015**	**2016**	**2017**
Cyfanswm y nifer o staff (gan gynnwys rhai sydd heb dderbyn asesiad)	868	834	843
Y nifer o staff sydd â sgiliau oedd yn cwrdd â meini prawf sgiliau ieithyddol eu swyddi.	582	601	637
Y canran o staff lle'r oedd eu sgiliau yn cwrdd â'r meini prawf a osodwyd ar gyfer eu swydd yn ddigonol.	67.05%	72.06%	75.6%

Nifer a chanran y staff sydd *heb* sgiliau dwyieithog i'r safon ddynodedig.	**2015**	**2016**	**2017**
Nifer y staff nad yw eu sgiliau'n cwrdd â'r lefel angenrheidiol ar gyfer y swydd	265	221	206
Canran y staff nad yw eu sgiliau'n cwrdd â'r lefel angenrheidiol ar gyfer y swydd	30.52%	26.50%	24.4%
Nifer y staff sydd heb gwblhau asesiad neu hunanasesiad.	19	12	23
Canran y staff sydd heb gwblhau asesiad neu hunanasesiad.	2.2%	1.4%	2.7%

4.4 Eleni, roedd 95% o'r holl swyddi dynodedig prif dderbynfa bellach wedi eu cyflenwi gan staff sy'n meddu ar sgiliau iaith Gymraeg Lefel 4 ac uwch, ac mae hyn yn is na'r llynedd (5.52%).

DPA5			
Nifer a chanran y swyddi prif dderbynfeydd sydd wedi eu dynodi fel 'Cymraeg yn hanfodol' ac sydd wedi eu llenwi gan staff dwyieithog.	**2015**	**2016**	**2017**
Cyfanswm y nifer o swyddi 'rolau prif dderbynfa'	24	19	19
Cyfanswm y nifer o 'swyddi prif dderbynfa' sydd wedi eu llenwi gan staff sydd â sgiliau siarad Cymraeg Lefel 4 neu uwch.	22	17	18
Y canran o 'swyddi prif dderbynfa' sydd wedi eu llenwi gan staff sydd â sgiliau siarad Cymraeg a Lefel 4 neu uwch.	91.7%	89.48%	95%

Dangosyddion Perfformiad

4.5 Mae lefelau sgiliau'r Ystafell Reoli wedi cynyddu eto eleni, a hynny o 94.74% i 95%.

Nifer a chanran y swyddi trin galwadau yn yr ystafell reoli sydd wedi eu dyrannu fel 'Cymraeg yn hanfodol' ac sydd wedi eu llenwi gan staff dwyieithog	**2015**	**2016**	**2017**
Cyfanswm y nifer o staff yn yr ystafell reoli sy'n trin galwadau	16	19	20
Cyfanswm y nifer o staff yn yr ystafell reoli sy'n trin galwadau sydd â sgiliau siarad Cymraeg Lefel 4 neu uwch.	15	18	19
Y canran o staff yn yr ystafell reoli sy'n trin galwadau sydd â sgiliau iaith Lefel 4 neu uwch.	93.8%	94.74%	95%

Nifer y staff yn ôl lefel sgiliau, fesul sir.

2015

Staff yn	Cyfanswm swyddi	Deiliad y Swydd ar Lefel 0	Deiliad y Swydd ar Lefel 1	Deiliad y Swydd ar Lefel 2	Deiliad y Swydd ar Lefel 3	Deiliad y Swydd ar Lefel 4	Deiliad y Swydd ar Lefel 5	Deiliad y Swydd ar Lefel 6	Dim asesiad neu hunan asesiad wedi ei gwblhau	Cyfanswm staff
Ynys Môn	59	0	4	2	14	15	24	0	0	59
Conwy	161	11	40	46	8	14	36	1	5	164
Sir Ddinbych	246	36	35	56	29	23	60	0	7	246
Sir y Fflint	95	28	23	27	2	5	5	0	5	95
Gogledd Gwynedd	133	0	8	27	16	14	67	0	1	133
De Gwynedd	87	0	13	22	5	8	39	0	0	87
Wrecsam	87	26	33	18	0	4	5	0	1	87
Cyfanswm	**868**	**101**	**156**	**198**	**74**	**83**	**236**	**1**	**19**	**868**
Cyfanswm Gwynedd	220	0	21	49	21	22	106	0	1	220

2016

Staff yn	Cyfanswm swyddi	Deiliad y Swydd ar Lefel 0	Deiliad y Swydd ar Lefel 1	Deiliad y Swydd ar Lefel 2	Deiliad y Swydd ar Lefel 3	Deiliad y Swydd ar Lefel 4	Deiliad y Swydd ar Lefel 5	Deiliad y Swydd ar Lefel 6	Dim asesiad neu hunan asesiad wedi ei gwblhau	Cyfanswm staff
Ynys Môn	55	0	3	3	12	15	22	0	0	55
Conwy	159	9	34	52	11	11	40	1	1	159
Sir Ddinbych	254	27	33	64	33	27	65	0	5	254
Sir y Fflint	84	21	22	26	2	5	5	0	3	84
Gogledd Gwynedd	123	0	6	24	14	15	63	0	1	123
De Gwynedd	75	0	9	18	5	7	36	0	0	75
Wrecsam	84	22	25	26	0	4	5	0	2	84
Cyfanswm	**834**	**79**	**132**	**213**	**77**	**84**	**236**	**1**	**12**	**834**
Cyfanswm Gwynedd	198	0	15	42	19	22	99	0	1	198

Dangosyddion Perfformiad

2017

Staff yn	Cyfanswm swyddi	Deiliad y Swydd ar Lefel 0	Deiliad y Swydd ar Lefel 1	Deiliad y Swydd ar Lefel 2	Deiliad y Swydd ar Lefel 3	Deiliad y Swydd ar Lefel 4	Deiliad y Swydd ar Lefel 5	Deiliad y Swydd ar Lefel 6	Dim asesiad neu hunan asesiad wedi ei gwblhau	Cyfanswm staff
Ynys Môn	57	2	4	5	11	12	24	0	1	57
Conwy	151	11	47	47	12	12	42	1	3	151
Sir Ddinbych	266	30	27	68	31	31	69	0	10	266
Sir y Fflint	90	23	18	28	2	5	6	0	8	90
Gogledd Gwynedd	119	1	5	21	13	13	66	0	0	119
De Gwynedd	77	0	9	18	5	7	37	0	1	77
Wrecsam	84	23	23	29	0	4	5	0	0	84
Cyfanswm	**843**	**89**	**108**	**215**	**74**	**84**	**249**	**1**	**23**	**843**
Cyfanswm Gwynedd	196	1	14	39	18	20	103	0	1	196

Newidiadau rhwng 2016 a 2017:

4.6 Mae'r tabl isod yn dangos y gwahaniaeth rhwng lefelau sgiliau deiliaid swyddi rhwng 2016 a 2017, ac effaith y 9 yn fwy llai o swyddi wedi'u llenwi ar draws y Gwasanaeth.

4.7 Roedd 11 yn fwy a oedd heb eu hasesu, 10 yn fwy ar Lefel 0, 24 yn llai ar Lefel 1, 2 yn fwy ar Lefel 2, tri yn llai ar Lefel 3 a 13 yn fwy ar Lefel 5.

Cyfanswm swyddi wedi'u llenwi yn 2016	Deiliad y Swydd ar Lefel 0	Deiliad y Swydd ar Lefel 1	Deiliad y Swydd ar Lefel 2	Deiliad y Swydd ar Lefel 3	Deiliad y Swydd ar Lefel 4	Deiliad y Swydd ar Lefel 5	Deiliad y Swydd ar Lefel 6	Dim asesiad na hunan asesiad	Cyfanswm o gymharu â 2015
843	+10	-24	+2	-4	0	+13	0	+11	**+9**

4.8 Rhwng 2015 a 2017, gwelwyd cynnydd sylweddol o 320 i 334 (+2.8%) yn nifer y deiliaid swyddi â sgiliau uwch (Lefel 4 ac uwch), sy'n parhau'n arwydd cadarnhaol iawn o'n cynnydd.

4.9 Yn ystod yr un cyfnod, parhau i gynyddu wnaeth nifer y deiliaid swyddi a oedd wedi llwyddo i gyrraedd yr isafswm disgwyliedig o ran y sgiliau siarad Cymraeg (Lefel 2 neu uwch) – o 592 (69.2%) i 623 yn 2017 (73.9%) -sy'n arwydd cadarnhaol iawn o gynnydd, a hynny er gwaetha'r ffaith bod mwy o staff heb gael cofnodi eu sgiliau.

Dangosyddion Perfformiad

	Nifer y rhai sydd heb sgiliau iaith Gymraeg o gwbl neu sydd â sgiliau iaith isel (Lefel 0 neu Lefel 1)	Nifer y rhai sy'n meddu ar y sgiliau iaith Gymraeg disgwyliedig (Lefel 2 ac uwch)	Nifer y rhai sy'n meddu ar sgiliau iaith Gymraeg lefel uwch (Lefel 4 ac uwch)
2015	257 (29.6%)	592 (68.2%)	320 (37.2%)
2016	211 (25.3%)	611 (73.3%)	321 (38.5%)
2017	197 (23.4%)	623 (73.9%)	334 (40%)

Canran y sgiliau iaith Gymraeg ar draws y Gwasanaeth cyfan.

4.10 Mae patrwm sgiliau siarad Cymraeg ein staff wedi parhau i weld Ynys Môn â chanran llawer uwch, yna Gwynedd, Sir Ddinbych, Conwy, a Wrecsam yn ennill y blaen ar Sir y Fflint.

	2015	**2016**	**2017**
Ynys Môn	89.8%	89.1%	82.5%
Conwy	36.3%	39.6%	44.4%
Sir Ddinbych	45.9%	49.2%	49.2%
Sir y Fflint	12.6%	14.3%	14.4%
Gwynedd	66.55%	69.4%	71.9%
Wrecsam	10.3%	10.35%	10.7%
Cyfanswm	**45.5%**	**47.7%**	**48%**
Gogledd Gwynedd	72.9%	74.8%	77.3%
De Gwynedd	60.2%	64%	63.6%

Canran yr holl staff ym mhob sir sydd â sgiliau Lefel 3 ac uwch.

Dosbarthiad y sgiliau iaith Gymraeg ar draws y Gwasanaeth cyfan.

4.11 Mae canran staff Cymraeg y Gwasanaeth (Lefel 4 ac uwch) wedi cynyddu ar draws y rhanbarth yn ystod y cyfnod adrodd hwn, gydag Ynys Môn fymryn yn is o gymharu â'r llynedd a Wrecsam wedi aros yr un fath.

	2015	**2016**	**2017**
Ynys Môn	66.1%	67.3%	63.2%
Conwy	31.1%	32.1%	36.4%
Sir Ddinbych	33.7%	36.2%	37.5%
Sir y Fflint	10.5%	11.9%	12.2%
Gwynedd	58.2%	61.1%	62.7%
Wrecsam	10.3%	10.7%	10.7%
Cyfanswm			
Gogledd Gwynedd	60.9%	63.4%	66.4%
De Gwynedd	54%	57.3%	57.1%

Canran staff y Gwasanaeth sy'n siarad Cymraeg ac sydd wedi eu lleoli ym mhob sir.

Dangosyddion Perfformiad

Canran sgiliau iaith Gymraeg yn ôl lefelau swyddi

4.12 Mae'r tabl ar gyfer y tair blynedd diwethaf yn dangos bod canran uchel o staff ar draws bob lefel, nid dim ond uwch reolwyr, yn cydymffurfio â'r gofynion ieithyddol ar gyfer eu swydd (colofn ii).

2015	Cyfanswm nifer	% gyda sgiliau sydd yn cyd-fynd â gofynion y swydd	% gyda sgiliau Lefel 0 ac 1 yn unig	% gyda sgiliau Lefel 2 neu uwch	% gyda sgiliau Lefel 3 neu uwch	% gyda sgiliau lefel anhysbys
	i.	ii.	iii.	iv.	v.	vi.
Uwch Reolwyr[1]	27	89	11	85	67	3.7
Rheolwyr Gorsaf	22	100	4	95	50	0
Rheolwyr Gwylfa	83	93	31	69	35	0
Rheolwyr Criw	110	87	32	69	41	0
Diffoddwyr Tân	488	84	32	65	44	2.87
Gradd 6 - 8	38	87	24	76	63	0
Gradd 3 - 5	84	91	23	76	57	1.19
Gradd 1- 2	16	75	38	44	37	18.75
Cyfanswm	868	86.29	29.6	68.2	45.51	2.19

2016	Cyfanswm nifer	% gyda sgiliau sydd yn cyd-fynd â gofynion y swydd	% gyda sgiliau Lefel 0 ac 1 yn unig	% gyda sgiliau Lefel 2 neu uwch	% gyda sgiliau Lefel 3 neu uwch	% gyda sgiliau lefel anhysbys
	i.	ii.	iii.	iv.	v.	vi.
Uwch Reolwyr[2]	26	88.46	15.38	84.62	76.92	0
Rheolwyr Gorsaf	25	100	4	96	72	0
Rheolwyr Gwylfa	75	94.67	21.33	78.67	32	0
Rheolwyr Criw	101	90.1	28.71	71.29	39.6	0
Diffoddwyr Tân	465	86.88	28.17	69.68	46.02	2.15
Gradd 6 - 8	45	88.89	17.78	80	66.67	2.22
Gradd 3 - 5	83	91.57	19.28	79.52	55.42	1.2
Gradd 1- 2	14	92.86	42.86	57.14	42.86	0
Cyfanswm	834	89.09	25.3	73.26	47.72	1.44

2017	Cyfanswm nifer	% gyda sgiliau sydd yn cyd-fynd â gofynion y swydd	% gyda sgiliau Lefel 0 ac 1 yn unig	% gyda sgiliau Lefel 2 neu uwch	% gyda sgiliau Lefel 3 neu uwch	% gyda sgiliau lefel anhysbys
	i.	ii.	iii.	iv.	v.	vi.
Uwch Reolwyr[3]	27	88.88	14.81	85.19	74.07	0
Rheolwyr Gorsaf	25	100	4	96	88	0
Rheolwyr Gwylfa	76	96.05	15.79	75.26	39.47	0
Rheolwyr Criw	97	90.72	24.74	63.16	42.27	0
Diffoddwyr Tân	475	80.21	28.63	67.37	64.84	4
Gradd 6 - 8	44	90.90	20.45	79.55	63.64	0
Gradd 3 - 5	84	91.66	40.96	57.14	57.14	1.90
Gradd 1- 2	13	92.30	46.15	53.85	53.85	0
Cyfanswm	843	85.41	14.71	68.21	60.02	2.73

Dangosyddion Perfformiad

Canran sgiliau iaith Gymraeg y ôl adran/swyddogaeth.

4.13 Cafwyd llwyddiant cyson o ran cydymffurfiaeth â'r gofynion ieithyddol yn gyffredinol yn 2017 o gymharu â 2016. (colofn i.)

2015	% gyda sgiliau sydd yn cyd-fynd â gofynion y swydd	% gyda sgiliau Lefel 0 ac 1 yn unig	% gyda sgiliau Lefel 2 neu uwch	% gyda sgiliau Lefel 3 neu uwch	% gyda lefel sgiliau anhysbys
	i.	ii.	iii.	iv.	v.
Ystafell Reoli [4]	96.55	3.45	96.55	82.76	0
Criwiau Tân ac Achub[5]	63.33	34.41	63.33	40.87	2.26
Fflyd a rheoli cyfleusterau[6]	70	20	70	60	10
Pencadlys a chorfforaethol[7]	64.71	30.88	67.65	52.94	1.47
Gweithrediadau, ymateb a gwytnwch,[8]	81.81	11.36	84.09	40.91	4.55
Atal[9]	73.44	9.38	90.63	68.75	0
Hyfforddi a datblygu [10]	70.83	29.17	70.83	33.33	0
Cyfanswm	**66.47**	**55.11**	**68.2**	**45.51**	**2.19**

2016	% gyda sgiliau sydd yn cyd-fynd â gofynion y swydd	% gyda sgiliau Lefel 0 ac 1 yn unig	% gyda sgiliau Lefel 2 neu uwch	% gyda sgiliau Lefel 3 neu uwch	% gyda lefel sgiliau anhysbys
	i.	ii.	iii.	iv.	v.
Ystafell Reoli [11]	100	3.33	96.67	86.67	0
Criwiau Tân ac Achub[12]	87.52	30.05	68.72	42.36	1.23
Fflyd a rheoli cyfleusterau[13]	100	19.05	80.95	66.67	0
Pencadlys a chorfforaethol[14]	84.62	25.64	73.08	51.28	1.28
Gweithrediadau, ymateb a gwytnwch,[15]	95.45	9.09	90.91	43.18	0
Atal[16]	95	6.67	91.67	78.33	1.67
Hyfforddi a datblygu [17]	90.63	21.88	68.75	34.38	9.38
Cyfanswm	**89.09**	**25.3**	**73.26**	**47.72**	**1.44**

2017	% gyda sgiliau sydd yn cyd-fynd â gofynion y swydd	% gyda sgiliau Lefel 0 ac 1 yn unig	% gyda sgiliau Lefel 2 neu uwch	% gyda sgiliau Lefel 3 neu uwch	% gyda lefel sgiliau anhysbys
	i.	ii.	iii.	iv.	v.
Ystafell Reoli [18]	100	0	100	87.88	0
Criwiau Tân ac Achub[19]	84.45	30.74	66.61	40.98	2.65
Fflyd a rheoli cyfleusterau[20]	100	21.05	78.95	63.16	0
Pencadlys a chorfforaethol[21]	82.93	23.17	75.61	54.88	1.22
Gweithrediadau, ymateb a gwytnwch,[22]	83.64	7.27	80	47.3	12.73
Atal[23]	82.81	15.63	82.81	75	1.56
Hyfforddi a datblygu [24]	100	20.83	79.17	37.5	0
Cyfanswm	**85.29**	**25.08**	**72.2**	**47.45**	**2.72**

Dadansoddiad o sgiliau Cymraeg ymhob adran/swyddogaeth

Staff y System RDS (ar gael yn ôl y galw)

4.14 Un o'r heriau o ran cynyddu lefel y sgiliau Cymraeg yng Ngwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yw'r ffaith fod y rhan fwyaf o weithwyr y Gwasanaeth yn gweithio ar y System Dyletswydd RDS (ar gael yn ôl y galw) ac felly mae cyfyngiad ar yr amser cyswllt sydd ganddynt â'r Gwasanaeth ar gyfer meithrin sgiliau a chael asesiad ffurfiol o'u sgiliau Cymraeg. Bu ymgyrchoedd recriwtio diweddar hefyd ar gyfer staff y system RDS, ac mae sgiliau rhai aelodau o'r staff yma wrthi'n cael eu cofnodi, a bydd pob un ohonynt wedi cyrraedd Lefel 2 o leiaf.

NODIADAU

---

[1] Mae categori 'uwch reolwyr' yn cynnwys Prif Swyddogion, Rheolwyr Maes, Rheolwr Grŵp a Staff Cefnogol ar Raddau 9 – 12

[2] Mae categori 'uwch reolwyr' yn cynnwys Prif Swyddogion, Rheolwyr Maes, Rheolwr Grŵp a Staff Cefnogol ar Raddau 9 – 12

[3] Mae categori 'uwch reolwyr' yn cynnwys Prif Swyddogion, Rheolwyr Maes, Rheolwr Grŵp a Staff Cefnogol ar Raddau 9 – 12

[4] Yr Ystafell Reoli – staff trin galwadau, goruchwylwyr a rheolwyr.

[5] Criw – Personél Amser Cyflawn a Rhan Amser (RDS) sydd yn ddiffoddwyr tân, rheolwyr criw a rheolwyr gwylfa yn ein gorsafoedd.

[6] Fflyd a Rheoli Cyfleusterau – rheolwyr, technegwyr a staff gweinyddol, yn ogystal â staff Gorsaf Dân Gymunedol y Rhyl.

[7] Pencadlys a Chorfforaethol – uwch reolwyr, yr adran gyllid, cyfrifon a chyflogres; yr Adnoddau Dynol a recriwtio; cynllunio corfforaethol; cyfathrebiadau corfforaethol; cydraddoldeb; iechyd a diogelwch; gweinyddiaeth ganolog; y dderbynfa a'r ysgrifenyddiaeth; TGCh; swyddogion CAD; gweinyddwyr RMS; ymchwiliadau disgyblu; cyswllt aelodau; cyfieithu; y storfa a chyflenwadau.

[8] Gweithrediadau, ymateb a gwytnwch – staff gweinyddol (yn cynnwys gweinyddwyr y system dyletswydd Rhan Amser); rheolwyr argaeledd; peirianwyr hydrantau/offer diffodd tân; gwydnwch a gwydnwch lleol; rheolwyr ymateb; goruchwylwyr gweithrediadau; a chefnogaeth dechnegol.

[9] Atal – Diogelwch (Tân) Cymunedol a Gweithwyr Cefnogi Diogelwch Tân yn y Cartref; Diogelwch Tân i Fusnesau/Diogelwch Tân Deddfwriaethol; lleihau llosgi bwriadol; addysgwyr; gweinyddwyr atal; rheolwyr partneriaeth; a'r Ffenics.

[10] Hyfforddi a Datblygu – Rheolwyr hyfforddiant a Datblygiad. Hyfforddwyr, safonau perfformiad' ADC a sicrwydd ansawdd, cefnogaeth NVQ, achrediad a gweinyddwyr hyfforddi a datblygu.

[11] Yr Ystafell Reoli – staff trin galwadau, goruchwylwyr a rheolwyr.

[12] Criw – Personél Amser Cyflawn a Rhan Amser (RDS) sydd yn ddiffoddwyr tân, rheolwyr criw a rheolwyr gwylfa yn ein gorsafoedd.

[13] Fflyd a Rheoli Cyfleusterau – rheolwyr, technegwyr a staff gweinyddol, yn ogystal â staff Gorsaf Dân Gymunedol y Rhyl.

[14] Pencadlys a Chorfforaethol – uwch reolwyr, yr adran gyllid, cyfrifon a chyflogres; yr Adnoddau Dynol a recriwtio; cynllunio corfforaethol; cyfathrebiadau corfforaethol; cydraddoldeb; iechyd a diogelwch; gweinyddiaeth ganolog; y dderbynfa a'r ysgrifenyddiaeth; TGCh; swyddogion CAD; gweinyddwyr RMS; ymchwiliadau disgyblu; cyswllt aelodau; cyfieithu; y storfa a chyflenwadau.

[15] Gweithrediadau, ymateb a gwytnwch – staff gweinyddol (yn cynnwys gweinyddwyr y system dyletswydd Rhan Amser); rheolwyr argaeledd; peirianwyr hydrantau/offer diffodd tân; gwydnwch a gwydnwch lleol; rheolwyr ymateb; goruchwylwyr gweithrediadau; a chefnogaeth dechnegol.

[16] Atal – Diogelwch (Tân) Cymunedol a Gweithwyr Cefnogi Diogelwch Tân yn y Cartref; Diogelwch Tân i Fusnesau/Diogelwch Tân Deddfwriaethol; lleihau llosgi bwriadol; addysgwyr; gweinyddwyr atal; rheolwyr partneriaeth; a'r Ffenics.

[17] Hyfforddi a Datblygu – Rheolwyr hyfforddiant a Datblygiad. Hyfforddwyr, safonau perfformiad' ADC a sicrwydd ansawdd, cefnogaeth NVQ, achrediad a gweinyddwyr hyfforddi a datblygu.

[18] Yr Ystafell Reoli – staff trin galwadau, goruchwylwyr a rheolwyr.

[19] Criw – Personél Amser Cyflawn a Rhan Amser (RDS) sydd yn ddiffoddwyr tân, rheolwyr criw a rheolwyr gwylfa yn ein gorsafoedd.

[20] Fflyd a Rheoli Cyfleusterau – rheolwyr, technegwyr a staff gweinyddol, yn ogystal â staff Gorsaf Dân Gymunedol y Rhyl.

[21] Pencadlys a Chorfforaethol – uwch reolwyr, yr adran gyllid, cyfrifon a chyflogres; yr Adnoddau Dynol a recriwtio; cynllunio corfforaethol; cyfathrebiadau corfforaethol; cydraddoldeb; iechyd a diogelwch; gweinyddiaeth ganolog; y dderbynfa a'r ysgrifenyddiaeth; TGCh; swyddogion CAD; gweinyddwyr RMS; ymchwiliadau disgyblu; cyswllt aelodau; cyfieithu; y storfa a chyflenwadau.

[22] Gweithrediadau, ymateb a gwytnwch – staff gweinyddol (yn cynnwys gweinyddwyr y system dyletswydd Rhan Amser); rheolwyr argaeledd; peirianwyr hydrantau/offer diffodd tân; gwydnwch a gwydnwch lleol; rheolwyr ymateb; goruchwylwyr gweithrediadau; a chefnogaeth dechnegol.

[23] Atal – Diogelwch (Tân) Cymunedol a Gweithwyr Cefnogi Diogelwch Tân yn y Cartref; Diogelwch Tân i Fusnesau/Diogelwch Tân Deddfwriaethol; lleihau llosgi bwriadol; addysgwyr; gweinyddwyr atal; rheolwyr partneriaeth; a'r Ffenics.

[24] Hyfforddi a Datblygu – Rheolwyr hyfforddiant a Datblygiad. Hyfforddwyr, safonau perfformiad' ADC a sicrwydd ansawdd, cefnogaeth NVQ, achrediad a gweinyddwyr hyfforddi a datblygu.